

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

Umetno valjenje v Egiptu in pri Kitajcih.

V stoletji napredka pare in elektrike se nahajajo mej priprostim ljudstvom še mnogokrat razni predsodki in vraže; mej prve spada tudi to, da n. pr. račice od koklje zvaljene nočejo iti v vodo, ali da piški zvaljeni od pute brez repa tudi ostanejo brezrepiči itd.

Čudno, da ima naš čas tako slabe oči za opazovanje. Veliko boljše oči so imeli stari Egipčani, ki so prišli na dejstvo, da med valečo kokljo in mej jajcem ni nikake fizične mejsebojne zveze. Našli so ti zidarji večnoslavnih piramidnih orjakov, da se življenje v majlem jajčeku razvije edino le po neki določeni množini toplote, po čisto fizikalnem potu, da, če smemo tako reči, s pomočjo kurjave. In danes nam bo pač dovoljeno rabiti ta izraz, ko vemo, da ni pogoj našega telesnega življenja nič drugega, nego gorjenje v našem telesu v podobi dovajanja in prenavljanja hrane in da v pomanjkanju toplote zamre vsako organsko življenje.

O umetnih napravah za valjenje pri starih Egipčanih nimamo preveč natančnih poročil, ker gredo klasični pisatelji nekoliko narazen. Večinoma ne popisujejo načina valitve natančneje, ampak zadovoljijo se s suho istino: tako je bilo. Vendar pa lahko posnamemo iz njih toliko, da so valili s pomočjo gorkote razvijajoče se pri vrenji gnoja, na toplih krajih in v ogretyh posodah, pa tudi o posebnih večjih napravah se čita. Naprave, o kojih poročajo razni pisci, imamo gotovo smatrati za razne razvojne stopinje, po kojih je hodilo umetno valjenje v starem veku.

Zdi se nam pa silno verjetno, da so imeli vže stari Egipčani velike zidane stavbe za umetno valjenje, prvič zato, ker je to ljudstvo od vekov sem nagnjeno k velikanskim orjaškim prikaznim, drugič pa tudi zato, ker današnjim Egipčanom pač ne moremo zaupati, da bi bili sami napravili velike svoje valivnice, pač pa se nam zdi, da se je ohranil nauk o napravi in o oskrbovanji valivnic od pradavnine ter prehaja od roda do roda.

Zato bi govorila tudi poročila, da je umetnost valjenja skrivnost prebivalcev v vasi Berme, ki prehaja od očeta na sina; od te vasi baje dobivajo vse egiptovske umetne valivnice svoje delovodje; seveda se pri tem ne upamo natančno določiti meje, kje si podajajo roko resnica, izmišljätina — laž, pri orientalcih (vzhodnih narodih je vže taka navada)!

Oglejmo si nekoliko egiptovske valivnice današnjih dnij: ozka vrata nas vodijo v dolg hodnik, na obeh

straneh njegovih pa sta dve vrsti zidanih čumnat druga nad drugo, katerih gorenja najbrže služi za kurilno sobico. V spodnji sobici so naložena na rezanici jajca, v vsaki po kakih 500 kosov; v gorenji čumnati pa se dela gorkota z gorenjem gnoja, kateremu je primešana slama, in ta gorkota vpliva skozi luknjo v medstropji na spodaj ležeča jajca.

To priprosto napravo izpopolnujejo še prevetrovalne odprtine (ventilatorji) v zidu, katere zdaj zamaše, zdaj zopet odmaše in s tem uravnavajo i valivno toploto, ob enem pa tudi jajca prevetrujejo in hlade kolikor je potrebno. Da bi rabili toplomer, o tega luksusa (potratnosti) si egipčanski valivec še danes ne privoščii, ampak se pri regulaciji gorkote popolnoma zanese na svoje privajene čute.

Število izvaljenih piščancev je kakih 55 od sto. Vali se ne celo leto, ampak največ od svečana do majlega travna. Izvaljene piške vzemo šele par dnij stare iz vališča ter jih razpošiljajo v deželo na daljno rejo. To opravilo ima dvojen značaj: deloma se vali za plačilo, to se pravi: felahi ali kmetje egipčanski dajo jajca in dobe potem določen odstotek piškov nazaj, ali pa nakupijo valivci jajec na svoj račun ter potem prodajajo piške.

Na Kitajskem se pečajo zlasti z umetnim valjenjem rac, ki je pa ravno tako priprosto kot pri Egipčanih. Popisi kitajskih valivnic se ne vjemajo popolnoma; toliko pa lahko posnamemo iz njih, da naloži Kitajec jajec v sodove ter vsako plast loči od druge s pomočjo klobučinastega papirja. Sodovi leže v gorkem prostoru in jajca se večkrat — najmanj enkrat na dan — predenejo, čez 14 dnij pa pridejo iz sodov na mizo, ki je podobna biljardnim mizam po kavarnah, kjer jih pokrijejo z lahko odejo, ki jo zadnje dni, predno začnejo mladiči kljuvati, zamenjajo z tanko mrežo — organinom ali gaco. Večinoma pravijo potovalci da ogrevajo Kitajci valivne prostore z železnimi pečmi.

V zadnjem času je bilo brati v nekem angleškem potopisu o Siamu, da tam valijo na silno zapeljiv način, zato namreč vabljiv, ker je tako priprost in skoro krajcarja ne stane: v velik kamnit vrč namreč nalože mej riževe mekine kopo jajec, ljubo solničice vsaki dan ogreje stene tega lonca in počasi drug za drugim zagledajo baje ljubke živalice beli dan. — Povem, kakor zvem, če je res pa ne vem. — Kakor urno znajo poiskati piščanci sami hrane in se varovati kač, ni potreba zanje nobene skrbi in nadzorstva več.

Zanimajo nas tudi plavajoče kitajske valivnice. Kitajec ima čoln in nekaj rac z racmani. Znesene jajca se zvalijo s pomočjo prstene peči, v kateri tlijo kroglje

narejene iz ilovice in lesnega oglja in dajo potrebno gorkoto. Mlade racke pridejo takoj čez par dnij v vodo, dobijo zjutraj in zvečer svoj delež, po dnevu pa si same iščejo živeža v reki. Tak kitajski možakar počasi plove proti kakemu večjemu mestu, nekoliko dremlje, nekoliko krmi race in lovi ribe, v mestu pa zamenja svojo plavajočo čedo za pristne kitajske tolarje.

Shod naših nepolitiških društev.

Zopet shod, poreče ta in oni. Ali jih še ni dosti? Pred kratkim II. katoliški shod, neprestano shodi po raznih krajih, in zdaj zopet shod nepolitiških društev! Nebodigatreba! In vendar: umesten je, potreben je.

Kdor razmatra zgodovino najnovejšega krščanskega preporoda med nami, mora priznati, da pred nastopom prerano umrlega kardinala Missia ni bilo pravega javnega katoliškega gibanja. Missiu in dr. Mahničju se imamo zahvaliti, da je prešinila živahna katoliška zavest nas Slovence. Kar je prej tlelo med štirimi stenami, prodrlo je v kratkem času v široko javnost. Delo teh dveh apostolov katoliške ideje med nami je spremljal očiten blagoslov božji. Kmalu se je našla lepa vrsta mož izmed katoliškega razumništva, ki je šla navdušeno na delo praktičnega krščanstva. Prvi in drugi katoliški shod sta posledica njunega dela.

In vsepovsod so se začela ustanovljati nova društva na katoliški podlagi: politična, gospodarska, podučna, zabavna. Sadovi, ki so jih rodila ta društva, so nepregledni. Še le v prihodnjosti jih bo mogoče prav oceniti.

Toda nikakor še nismo tam, kjer bi morali biti. Manjka še enotnega načrta. Edino gospodarska organizacija se vrši po takem načrtu: zato pa ima tudi najlepše vspehe. „Gospodarska zveza“ je krona te organizacije.

Tako mora biti tudi pri drugih naših društvih.

Resolucije II. slov. katoliškega shoda zahtevajo: za vsako faro se osnuj katoliško izobraževalno društvo. In to neobhodno potrebno. Samo politična in gospodarska društva ne zadostujejo. Izobraziti moramo naše ljudstvo na katoliški podlagi, podajati mu moramo zdrave dušne hrane: v resnem poduku in pošteni zabavi. Vse to pa moremo doseči le potom nepolitiških društev. Zato pa še enkrat povdarjamo: priti mora to tega, da bo v vsaki župniji najmanj eno nepolitiško izobraževalno društvo kamor imajo pristop vsi župljani.

V tem društvu naj bo torišče najmnogovrstnejšemu delovanju. Po shodih, predavanjih, socialno-podučnih tečajih skrbi naj se za splošno izobrazbo; s petjem, gledališkimi predstavami itd. za pošteno zabavo; „čebelice“ naj posredujejo in razširjajo varčevanje; v teh društvih je tudi mesto, kjer naj se vzgajajo dobri funkcionarji za naša gospodarska društva.

A četudi osnujemo še toliko novih društev: brez enotne organizacije ne bo pravega vspeha. Društva morajo biti med seboj v dotiki, tvoriti morajo neko celoto, odkoder zajemajo moč in življenje.

Tako zvezo poklicati v življenje, to je namen shoda nepolitiških društev, ki se bo vršil dné 7. in 8. septembra v Ljubljani.

Hvala Bogu, okvir že imajo: to je „slovenska krščansko-socialna zveza“ v Ljubljani.

§ 2. pravil „slovenske krščansko-socialne zveze“ se glasi: „Namen društvu je b) ustanovljati, združevati in spopolnjevati nepolitična društva med Slovenci: n. pr. katoliške delavske družbe, bralna in izobraževalna društva, mladeniška društva itd. ter jih gmotno in duševno podpirati.“

„Slovenska krščanska socialna zveza“ je bila torej že pred leti ustanovljena v namen: biti vodnica in središče vseh naših nepolitiških društev. Iz različnih vzrokov „Zveza“ dosedaj te glavne svoje naloge ni mogla izvršiti: namreč zbrati vsa nepolitiška društva pod svoje okrilje. Pač pa je za isti smoter jako intenzivno delovala z izdajanjem publikacij: dr. Krekovega „Socializma“, štirih snopičev ljudskih iger, „Knjižnice“ (dr. Schweitzerjeve razlage društvenega zakona); po-hitela je ob mnogih prilikah na slavnosti bratskih naših društev, oskrbela večkrat govornikov itd.

Toda prišel je čas, da stori „Zveza“ korak naprej in osredotoči krepko organizacijo vseh naših nepolitiških društev.

V ta namen torej je sklican sestanek naših nepolitiških društev o malem Šmaru v Ljubljano. Povabili se bodo načelniki, odborniki, oziroma delegati posameznih naših društev na shod, kjer se bo mirno, trezno in stvarno razpravljalo o krepki društveni organizaciji, ki naj se ustvari. Pričakujemo, da ne bo društva našega mišljenja po celem Slovenskem, ki se ne bi odzvalo temu povabilu in ne bi poslalo zastopnikov na ta sestanek.

Prihodnje dni se razpošljejo vabila; ako bi se pomotoma tako društvo prezrlo, prosimo, naj se to takoj naznani „Slovenski krščansko-socialni zvezi“ v Ljubljani. Podrobnosti obsegala bodo vabila sama.

Dobro došli v Ljubljani vsi delavski sloji za pravo prosveto našega naroda!

Politični pregled.

Cesar je potrdil od zbornice potrjena zakona, da se odpravijo mitnice ter da se uvede davek na vožne listke po železnicah. V veljavo stopita zakona s prihodnjim letom.

Našega cesarja je obiskal rumunski kralj Karol. Bil je tudi pri ministru zunanjih zadev; pravijo, da se je razgovarjal o balkanskih razmerah, ki so res precej zamotane in napete.

V Galiciji nastal je prav resen štrajk kmetijskih delavcev, ki je pa ob enem tudi nekak narodnoten boj. Zemljišča so zvečine v rokah poljskih plemenitšev, a večina delavskega prebivalstva je maloruske narodnosti. Delavci pa so silno slabo plačani: da bi živeli dobe premalo, da bi umrli preveč. Nič čudnega ni, da si žele zboljšati svoje gmotno stanje in hote to doseči s štrajkom. Dasi so jih voditelji opozarjali, naj mirno zahtevajo svoje pravice, so se ponekodi vendar spopadli z vojaštvom, katero je vlada v obilni množici poslala varovat mir. Bilo je več mrtvih, precej ranjenih, prav veliko so jih pa odvedli v zapor.

Na Ogrskem so v Sobotici prišli na sled velikim sleparijam. Iz občinske blagajne je izginilo 2 miliona, 6 milijonov pa so izdali brez dovoljenja občinskega zastopa. Računske knjige so ponarejali več let. Župan

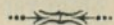
in 14 uradnikov pride pred sodišče. Takih slučajev zgodilo se je na Ogerskem že prav veliko. Vlada takim tičem premalo stopa na prste.

Na Francoskem še nadalje zapirajo redovne šole z največjo krutostjo in brezobzirnostjo. Ljudstvo ne more mirno gledati, da jim vlada jemlje vrle in skrbne učitelje ter učiteljice. Marsikje se vladnim osebam, ki zapirajo šole, godi prav slabo pred razjarjeno množico. Ne ve se še, kadaj bo konec te divje gonje. Vlada sedaj proglašča katoličane kot upornike. Tako je: če se mi katoličani hočemo posluževati svojih pravic ter se brani mo krivice smo pa uporniki. Tako framasoni in liberalci umevajo svobodo: samo zase, ne pa tudi za druge.

Dne 9. avgusta je bil vendarle kronan angleški kralj Edvard VII. Nepopisno nagnjetena množica je kralja burno pozdravljala, ko ga je spet videla, prvič po zadnji hudi bolezni. Krono mu je dal na glavo 81 let stari nadškof, kateremu pa je med prisego, s katero se je poklonil kralju, prišlo slabo. Zatem so kronali tudi kraljico.

Mladi španski kralj je potoval v prvo po svojem kraljestvu. Ljudstvo ga je vsprejemalo z veseljem ter mu je mladi kralj dopadel. Sovražniki kraljestva pa so očitno kazali svojo mržnjo do njega; tako so iz necega mesta šli vsi taki ljudje proč, ko se je kralj približal. Čakajo ga pač hudi časi.

Buri so si sedaj med seboj v laseh. En del je namreč skrajno nezadovoljen s tem, da se je sklenil mir, ter dolži druge, da so se dali podkupiti ter vrgli orožje od sebe. Veliko jih pa je, ki nočejo angleškemu kralju priseči zvestobe ter se na tihem spet pripravljajo na boj.

LISTEK.

Iz Kranjske v sveto deželo.

(Potopisna črtica. — Fr. P. O.)

Pač malo ljudij ima priložnost romati v sveto deželo, v deželo, v katerej je živel, trpel in umrl naš Odrešenik. Malokomu se ponudi priložnost in izvanredna sreča, obiskati te kraje. Posebno iz mile Kranjske, le pač redko kedo uživa to srečo. Oziraje se na to, rad sprejemem Vaše povabilo gospod urednik, in Vam po svojej slabej zmožnosti opišem pot in prve utise teh svetih krajev.

Po kratkem obisku svoje ožje domovine sešel sem se v Gradcu z dvema svojih sobratov, kateri so vsled odloka naših prednikov bili v istem srečnem položaju kakor jaz — da se namreč podajo v naš samostan Tantar pri Jeruzalemu. Dne 7. maja dospeli smo z vlakom v Trst ob 5. uri zvečer. Ker je imel parobrod že drugi dan odpluti preko Brindisija in Aleksandrije v Jafo, podali smo se naravnost v parobrodsko pisarno, da dobimo vozne listke. Tam smo izvedeli, da je v Aleksandriji zopet 5dnevna karantena radi kuge. Ker pa bi to potovanje zdatno podaljšalo in stroške za vsako osebo na dan za 10 kron povišalo, odredilo je parobrodno društvo „Avstrijski Lloyd“ za vsako drugo nedeljo poseben parobrod čez Brindisi, Korfu, Patraš naravnost v Jafo, ter tako potnikom omogočilo, ogniti se sitnostim karantene. Imeli smo toraj 3 dni časa, da si ogledamo Trst.

Največja pa tudi najraznejša znamenitost tržaškega mesta je pač nova luka. Nova luka se razprostira od kolodvora naprej proti severozahodni strani, obstoji iz čvrtirih velikih oddelkov, takozvanih basinov, ter je proti odprtini morja radi valovov zavarovana z mogočnim kamnitim zidom. V tej novej luki stoje vse večje ladije za daljna potovanja. Trdijo, da spada nova tržaška luka med najlepše in najboljše luke v

Evropi, stala je pa tudi lepo vsoto 30 milijonov kron. Ob obrežju cele luke stoje velikanska skladašišča. Ker vsaki dan dojde in odide več ladij, je seveda ob luki zmiraj vse živo. Pretresljivo vpitje, drčanje vozov in hripavo žvižganje parobrodov polni zrak, izklada se in naklada blago, brez ozira na praznike ali nedelje. Med novo in staro luko je ribarski trg v lepi prostorni lopi. — Vendar pa neprijeten duh in nesnaga od čiščenja rib in drugih morskih živalij na tem mestu nista posebno pripravna človeku obuditi tek do ribjih jedil. Stara luka je precej manjša ko nova ter proti morju odprta, tukaj stojijo le manjše ladije za vožnjo ob jadranskih obalah.

Izmed cerkvâ je najznamenitejša stolna cerkev sv. Justa (San Giusto) radi svoje starosti.

V 14. stoletju združili so 3 kapelice, ter napravili cerkvi obliko, kakor jo ima še dandanes. V 2 stranskih kapelicah nahajajo se jako lepi mozaiki, ki so že čez 13sto let stari, pa vendar še jako dobro ohranjeni. Lepa je tudi prejšna redovna cerkev oo. Jezuitov, imenovana Maria Magiore. Samostanska cerkev kapucinska je majhna pa prav čedna, leži na hribu blizu kastela; izpred te cerkve lahko uživaš jako lep razgled čez mesto in okolico. Cerkev San Antonio nuovo je jako prostorna in lepa, na njenih zidovih nas sledi spominjajo žalostnih nasledkov zadnjih tržaških nemirov in izgredov. Tudi pravoslavni imajo jako lepo, novo in bogato okinčano cerkev ob velikem kanalu.

Za izlete je najbolj pripraven Miramar in pa Občina, radi krasnega razgleda. Radi viharnega in deževnega vremena pa nam ni bilo mogoče ogledati si ne prvega ne drugega in težko smo pričakovali že časa odpotovanja. Zabeležena nedelja 11. majnika je napočila in po službi božji v cerkvi San Antonio nuovo smo se podali na parobrod „Hungaria“, ki je stal daleč zunaj v novi luki.

Ob 1/2 12. uri začela se je naša ladija počasi pomikati izmed svojih sester, ter je polagoma dospela iz luke na prosto morje, koder se je spustila v hiter tek. Trst z okolico zaostajal je zmiraj bolj in bolj ter kmalu izginil v megli. Vreme je bilo deževno in viharo, morje nemirno in valovito. Goste megle so branile razgled v daljavo, kateri mora biti ob lepem vremenu res čarovit.

Seveda me je za sedaj najbolj zanimal parobrod, ki mi je imel biti za 8 dni moja domovina. Šel sem ga toraj pregledovati, gospodje kapitani, častniki in strojniki bili so jako ljubeznjivi možje ter so radovoljno razlagali in razkazovali vse potrebno. Vsak večji parobrod obstoji iz treh delov, iz prednjega, srednjega in zadnjega dela. Vsak teh delov razpada zopet v nadstropja.

Na sprednjem delu so na zgornjem prostoru velikanski stroji za zasidranje in razsidranje, v srednjem poslopju je obednica in spalni prostori za popotnike druzega razreda. Spodnji prostori so, kolikor jih ne zavzema parostroj na celej ladiji za tovore. V te prostore se lahko strašansko veliko blaga zloži; ladija srednje velikosti lahko vsprejme toliko tovorov, kakor dva prav velika tovarna vlaka skupaj.

Najbolj zanimiv je seveda srednji del s parostrojem. Na najglobokejšem delu cele ladije stoji ravno v sredini šest velikanskih železnih, do 6 metrov dolgih peči, katere se od dveh strani, toraj skupaj na 12 ognjiščih, kurijo. Kurjači teh pečij imajo res jako težaven in trudapolen posel, kajti strašanska vročina, ki puhti iz pečij na eni strani, mrzel prepah pa, ki ga povzročajo ventilatorji od zgoraj na drugi strani, je res neznošen občutek. Vrhu tega pride pa še obilo prahu od pepela in premoga, ki ga vzdiguje zrak se silo gnan v to podmorsko klet. Ni čudo, da ti ljudje, ko pridejo po končanem 6 ur trajajočem delu na površje ladije, izgledajo jako utrujeni in spehani. V zvezi z omenjenimi pečmi so cevi, v katerih se pretaka voda in spreminja v par; ta-le se po močnih dobro okovanih ceveh vodi v parostroj, ki zavzema skoraj celo drugo nadstropje srednjega dela. Parostroj za velike pomorske ladije je zares lepo delo človeškega uma. Tu ni mogoče opisati neštevilnih delov tega velikana, ki premore 850 konjskih močij. Omenim le, da obstoji iz dveh mogočnih cilindrov, katera žeteta podvodno kolo ali vijak imenovano. Vijak se jako hitro vrti ter tako žene parobrod naprej. Tudi mnogo manjših strojev je tukaj; tako n. pr.: za destiliranje vode, za električno razsvetlavo, sesalnica in brizgalnica za slučaj ognja in

vrl Ant., pos. iz Svibna; Podboj Fr., gost. in mesar iz Ribnice; Grebenc Fr., pos. in klepar iz Škoflje Riže; Petsche Jan., kmetov. iz Bisterc; Verhovec Jan., pos. in župan iz Žužemberka; Skufca Ig., kmetov. iz Stranske vasi; Hrovat Jos., star. pos., mesar in gost. iz Žužemberka; Vahčič Jan., pos. in trg. iz Cerkelj; Železnik Mart., pos. iz Volčejame; Lobe Fr., pos. in trg. iz Zagradeca; Stepic Fr., kmetov. iz Drage; Kerin Jan., pos. in gost. iz Sv. Križa; Sever Otm., pos. in nadporočnik v pok. iz Kostanjevice; Miklič Ig., pos. iz Lukovka; Nachtigal Jan., pos. in župan iz Trebelnega; Fugina Jurij, pos. in trg. iz Staritrga; Knez Leop., pos. in trg. iz Št. Jurija. — Nadomestnim porotnikom izžrebani so bili naslednji gg: Gorupič Peter., pos. in kovač, Kušlan Janez, pos. in gost. iz Kandije; Kopač Leopold, pos. in klobučar, Kondrič Fr., pos. in prevošček, Gregorc Jurij, pos. in marelar, Ferlič Jan., pos. in gost., Umek Vinko, pos. in miz., Sladovič Simon pl., pos. in lekar iz Rudolfovega; Drenik Fr., pos. iz Bršlina.

(Za romarje.) Veliki romarski shod na Zaplazu bude letos dne 22. avgusta.

(Otvoritev planinske kočje.) V četrtek 21. avg. t. l., ob 10. uri dopoldne bude otvoritev planinske kočje na Lisici (947 m) nad Razborom v Laškem okraju. Na Lisico je od Zidanega mosta ali pa od Sevnice 3 ure hodâ. Lisica slovi že od nekdanj po izredno krasnem razgledu. Vspored slavnosti priobčimo pozneje. K obilni udeležbi vabi

Slov. planin. društvo.

(Prostovoljno gasilno društvo) v Št. Ruprtu, Dolenjsko, priredi dne 17. avgusta t. l. ob 1/2 4 popoldne v gostilni g. Freliha veselico, z igro „Oproščeni jetnik“, petjem in godbo. K obilni udeležbi vabi uljudno

(Dobavni razpis). C. in k. vojno ministerstvo namerava po javni konkurenci zagotoviti različne oblačilne in opravne predmete. Med temi so: podloge in ovratnike iz kožuhovine, vse pritikline za vojaške klobuke, čelade in čake, zaponke, gumbi in razni znaki iz kovine, usnjene in volnene rokavice, kihalne in jedilne priprave, žebliji, podkve, ostroge, stremena, lopate, kolčki za šotore in privezovanje konj, vedra za vodo, spodnje hlače iz volnene tkanine itd. Ponudbe je vpsolati neposredno vložnemu zapisniku vojnega ministerstva in sicer najkasneje do 15. oktobra t. l. 12. ure opoldne. Ponudbeni vzorci, dobavni razglas in natančni zaznamek predmetov, katereje dobaviti, so tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled. Razglas se s celo vsebino objavi v „Laibacher Zeitung“ in v „Slovenskem Narodu“ dne 20. avgusta t. l.

(Dobavni razpis). C. in k. vojno ministerstvo namerava po javni konkurenci pri malih obrtnikih si zagotoviti za leto 1903 različne potreščine iz usnja za vojaško opravlo. Dobaviti je vsakovrstne čevlje, jermena, tornistre, taške itd. Vsak obrtnik se more sam ali kot ud kake obrtne zadruga udeležiti dobave, vendar pa mora v obeh slučajih posredovati pristojna zadruga. Ponudbe je kolekovati s kolekom za 1 K, in najkasneje do 15. septembra 1902 do 12. ure opoldne vložiti pri trgovski in obrtniški zbornici, kjer ponudnik biva, na Kranjskem torej v Ljubljani. Varščine in uzorcev ni treba predložiti. Natančnejši pogoji, ponudbeni vzorci in zaznamek predmetov in cen se lahko upogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Razlaga Velicega katekizma.) Za cerkev sestavil Anton Veternik, župnik pri sv. Jakobu na Dolu. — Tega dela je izšel sedaj četrti in zadnji zvezek, ki razlaga peto poglavje krščanskega nauka na 326 straneh. Prav skrbno sestavljena in priročna knjiga ima vso tvarino obdelano v 208 krščanskih naukah jako umljivo in poljudno. Dobiva se v Kat. Bukvarni v Ljubljani ter stane nevezana 1.80 K, vezana 2.60 K, po pošti 20 vin. več.

(Kratek poduk o svetem zakonu.) Sestavil Janez Zabukovec, župnik. Na 89 straneh podaja knjižica zaročencem in zakonskim najpotrebnejše nauke v kratki a čvrsti besedi o tem sv. zakramentu. Dobro bo služila dušnim pastirjem, a videli bi jo radi tudi v rokah zaročencev in zakonskih. Stane 70 vin., po pošti 10 vin. več.

Umrli so:

6. jul.: Roza Gapp pl. Tamerburg, hiš. posestnica, h. št. 186, 40 let, tubercul. pulmo.

14. jul.: Francišek Novak, cestarja sin, h. št. 79. 5 1/2 mesecev, krč. jetika.
20. jul.: Amalija Cigler, čevljarjeva žena, h. št. 166, 36 let, jetika.
23. jul.: Mihael Blažon, hiš. pos. in zasebni uradnik, h. št. 7, 80 let, jetika.

4. avg.: Uršula Povše, kuharica, h. št. 208, 79 let, ostarelost.

Loterijske številke.

GRADEC,	2. avgusta	28	18	21	72	15
TRST,	9. „	87	54	67	60	90

Oklic.

Firm. 76/2
Gen. I. 55/12

Pri obstoječi tvrdki „hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico, reg. zadruga z neomejeno zavezo“ — „Spar-Vorschussverein für Kandia und Umgebung, reg. Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung“ — se je izvršil v zadržnem registru

1. izbris odstopivšega načelnika g. Reinholda Kretinsky-ga,
2. vpis novoizvoljenega člana načelstva g. Jos. Borštinar-ja, župnika v Št. Petru,
3. zabeležba, da je izvoljen načelnikom že vpisani član načelstva Ivan (Janez) Appe.

C. kr. okrožna sodnija Rudolfovo, oddelek I.
dne 7. avgusta 1902.

Oklic.

Firm. 82/2
Gen. I. — 35/3

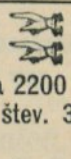
Pri obstoječi tvrdki „kmetijsko društvo v Dobrepoljah „reg. zadruga z omejeno zavezo“ se je v zadržnem registru izvršil

1. izbris izstopivših članov načelstva gg. Prijatelj Matija in Vdovič Al.
2. vpis novoizvoljenih članov načelstva gg. Trpin Franc, posestnik v Zdenskivasi št. 29. in Meglen Franc, posestnik v Potiskavcu št. 3.

C. kr. okrožna sodnija Rudolfovo, oddelek I.
dne 7. avgusta 1902.

Ena nova hiša

in za 7 mernikov posetve njiv je naprodaj za 2200 K.
— Natančneje v zabji vasi nad studentem štev. 32.
(210—1) pri Rudolfovem.

Z 1. oktobrom 1902. leta je nastopiti pri županstvu Šmihel-Stopiče služba

občinske sluge,

ob enem stražnika. (213—1)

V najem se da

hiša v Bučki

zraven župnijske cerkve, ki je prav pripravna za gostilno, prodajalno ali kak drug obrt. — Natančneje se poizve pri Janezu Novaku Tomaževavas št. 25. pošta Škocijan (Dolenjsko). (211—1)

==== Posestvo na prodaj ====

z vsem lepim gospodarskim poslopjem, sadnim vrtom, njivami, travniki in gozdi. Nahaja se blizu ceste in trga, vse v prav lepej legi. Posestvo meri blizu 40 oralov. Cena mu je 2800 gld. Proda iz proste roke Janez Žibret, vas Doropole, pošta Planina na Stajerskem. (212)

Prav prijazno podstrešno stanovanje

obstoječe iz dveh sob in kuhinje, odda se z 1. septembrom v novi Dolénc-ovi hiši št. 228. na trgu sv. Katarine. Pogoje pove lastnik hiše, stanujoč v deželni kmetiški šoli na Grmu. (215—1)

Deček, kateri ima veselje za učenje v trgovini, ki je dobrega obnašanja ter poštenih starišev, 14 do 15 let star se sprejme takoj pri Ivanu Levstek, trgovec v Sodražici Dolenjsko.

**V kmetiški šoli v Grmu je na prodaj
lepa velika krava** (203—2)

muropolske pasme s teletom,

 in prav dobro lansko belo ter rudeče

vino.

P. n. posestnikom hiš
v Rudolfovem in okolici.

Ker preneham koncem tega meseca radi
pomanjkanja naročil,

inštalacijska dela pri vodovodu,

blagovoli naj se nameravane vodovodne vpe-
ljave v hiše kar najhitreje naznaniti, da za-
morem iste še letos izgotoviti. (214)

Inžener G. Rumpel.

Naznanilo!

Podpisani vljudno naznanjam, da sem prevzel

opekarno

g. R. Smole-ta v Žabji vasi pri Novem mestu,
ter bodem imel vedno v zalogi opeko prav dobre vrste. —
Spoštovanjem se priporočujem

(160—5)

Giuseppe Olivo.

Naznanilo.

Ker sem kupil v Celju večjo manufakturno trgovino,
kamor se preselim, prodam vsled tega sledeče: Trgovino za-
ložena z najlepšim manufakturnim blagom v Novem mestu —
Na Drski poleg Novega mesta, posestvo z lepo hišo in gostilno,
velikim sadnim in gostilniškim vrtom; zraven je tudi več njiv
in hosta. — Pri Bučni vasi več njiv in hosto, ki meri 6 oralov.
Več starega vina ter vinske posode.

Jos. Medved, trgovec v Novem mestu.

Prošnja! Prosim čast. moje odjemalce, ki imajo poravnati
svoje račune, da to v kratkem času preskrbe. (197—2)

Učenca iz poštene hiše, sprejme takoj F. Skušek,
trgovec v Metliki. (190—2)

Pojasnilo!

Resnici na ljubo naznanjam slav. občinstvu sledeče: Moji
neprijatelji so iz zlobnosti raztrosili med občinstvo vest, da se
mislim v kratkem v Ameriko izseliti. Ker se doma da shajati
s pridnostjo in varčnostjo, in ker imam na razpolaganje doma
dobro urejeno delavnico z stroji, da zamorem z vsakem
tekmovati, toraj še ne čutim skrajne sile, da bi tu pustil go-
tovo in šel iskati zgubljeno v Ameriko. Ako sem od tam
zahteval informacije, toraj se s tem še nikakor nisem odločil
za izselitev. Toliko v pojasnilo!

Novo mesto 28. julija 1902.

(192—2)

Matko Malovič, mizarški mojster.

Učenec,

iz dobre poštene hiše, ki bi imel veselje do dimnikarske obrti,
se takoj vsprejme pri g. Franc Hönlmann v Rudolfovem. (196—2)

V prijaznem kraju na Dolenjskem je na prodaj

lepa hiša

z vsem gospodarskim poslopjem, s sadnim vrtom, njivami in hosto,
pripravna za gostilno, trgovino ali kakršnokoli obrt. Natančneje
se izvé pri upravnistvu „Dol. Novic“.

V Žužemberku se prodaja

hiša z lepim vrtom in hlevom,
pripravna za gostilno in trgovino. Naslov pové uredništvo
„Dol. Novic“. (205—2)

Dečka iz poštene hiše sprejme v poduk Franc Murn,
lectar in svečar v Kandiji pri Rudolfovem. ↗

Eksport isterskega vina.

Razpošiljam pristno vino lastnega pridelka in sicer re-
foškata, terana, burgundca in belega rizlinga od 26 do 36 h
postavljeno na tukajšni kolodvor Dignano.

A. M. Pujman,

(131—7)

Eksport vina, Dignano Istra.

Salame ogrske 1·70 gld., domače iz šunkna 1·20 gld.,
domače 1 gld., dunajske 80 kr. Šunka brez
kosti (Rollschinke) 90 kr. in 1·10 gld., suho meso 70 kr.,
glavina brez kosti 40 kr. kilo, velike kranjske klobase po
18 kr. in drugo pošilja od 5 kil naprej po povzetju in sicer
le dobro blago. Janko Ev. Sirc v Kranju. (126—7)

Št. 9335.

Razpis!

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, z dvo-
letnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih

sedem deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1902/3, katero se prične 4. nov. 1902.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev
in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so
z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki
kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na
svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje
in pouk v šoli; obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo se sprejemajo tudi:

1. plačujoči učenci, kateri plačujejo po 60 h na dan za
hrano in stanovanje in pa 40 K šolnine na leto in

2. eksterniste, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti
kolkovane s kolekom 1 K, se imajo

do 16. septembra 1901

izročiti vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali
srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju
in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec se mora podvreči vsprejemnemu izpitu, ki
se razteza na slovenski jezik in priprosto računstvo, in od
uspeha tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali
obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Učenci, kateri Grmsko šolo z dobrim uspehom dovrše,
imajo pri vojaščini pogodno pravico do le dvoletne prezentne
službe. Ako namreč svoji vojaški dolžnosti brez graje skozi
dve leti zadostijo ter dokažejo, da se bodo po izstopu od
prezentne službe na lastnem ali pa na svojih starišev gospodarstvu
kmetijstvu posvetili, zamorejo na podlagi odredbe vis. c. kr.
vojniškega ministerstva z dne 22. julija 1895, št. 4643, proti
koncu drugega leta za odpust tretjega leta prositi.

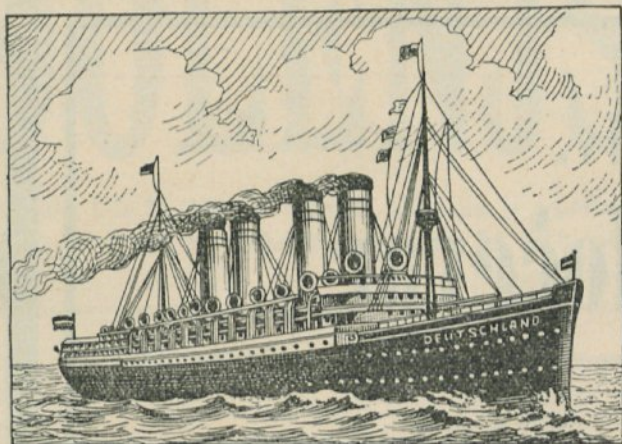
Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 2. avgusta 1902. (209—1)

Največje, najhitrejše ter najvarnejše vrste velikanskih parnikov, ki vozijo v

Ameriko.

(149-5)

Hamburg-New York le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena

Agentura Hamburg-Ameriške Linije

v Ljubljani. Marijin trg št. 1. nasproti Frančiškanski cerkvi.

Dobro vino

po nizki ceni in v vsaki množini je na prodaj v grajščini
(182-3) Bajnof pri Rudolfovem.

Karbolineum.

Patent: Avenarius se kakor najboljšo les obranjujoče sredstvo obnese že nad 25 let. Vsi karbolineji iz raznih družih fabrik so slabe ponaredbe Avenarijevega karbolineja. Avenarijev karbolinej je sicer nekaj novcev dražji, kakor drugi karbolineji, pri tem je pa skoraj trikrat izdatnejši, kakor vsaki drugi karbolinej.

Pred ponaredbami se svari.

Tovarna karbolineja: R. Avenarius, Amstetten,
Niz. Avstrijsko.

(102-9) Pisarna: Dunaj III/I. Hauptstrasse 18.

Izključna prodaja za sodni okraj Novo mesto: pri Alfons Oblaku, trgovcu v Novem mestu.

(150-5)

Kaznjivo je

vsako ponarejanje edino pravega Bergmann-ovega liljnega-mlečnega-mila, tovarne Bergmann in drug. Draždane-Tečen ob Elbi. Varstvena znamka: Dva rudarja. — Taisto naredi nežno, čisto lice, cvetočo in mlado zunanost, belo in žametno mehko kožo ter blestečo lepo pôlt. Najbolje sredstvo proti pégam. Komad po 80 h, pri lekarnarju S. pl. Sladovič in trgovcu Alfonzu Oblak v Novem mestu.

Bizeljsko vino!

Kdor želi kupiti

zanesljivo pristnega bizeljca,

naj se obrne na Frančiška Matheis, Brežice ob Savi, ki ima iz lastnega pridelka na prodaj veliko množino belega in rudečega vina (tudi rizlinga in traminca i. t. d.) po prav nizkih cenah. Vzorce na željo rad vpošlje.

(177-4)

F. Missler Bremen

Bahnhofstrasse 30.

Največji in najhitrejši parniki

iz Bremena v Ameriko so:

Cesarski parniki (Kaiser-Schiffe)

Odhod iz Bremena vsacega torika

Kaiser Wilhelm der Grosse	dolg 198 metrov
Kronprinz Wilhelm	„ 202 „
Kaiserin Maria Theresia	„ 166 „
Kaiser Wilhelm II.	„ 215 „

Ti cesarski parniki vozijo jedino le iz Bremena in kdor se hoče na njih voziti, mora si poprej mesto zaposesti stem, da pošlje od doma za vsako osebo 20 kron are na naslov:

F. Missler, Bremen, Bahnhofstr. 30.

Odprema popotnikov od Bremena v Ameriko, Avstralijo in Afriko.

➡ Najnižje cene. ● Dobra postrežba. ➡

Natančnejša pojasnila brezplačno (148-6)

F. Missler, Bremen, menjalnica.

Hiša na prodaj

V Žabji vasi št. 17. pri Rudolfovem. Ista obstoji iz treh sob, prodajalne in dveh kletij, stoji pri glavni cesti ter je pripravna za vsako obrt. Cena 1500 fl. Polovico kupnine se lahko obrestuje. — Več se izve ravno tam. (207-2)

(195-4)

3000 hektolitrov vina

ima na prodaj župnija Krašić pri Jaski (Hrvatsko) po 15 do 20 gld. — Kdor želi vino kupiti naj se obrne na župnika Krašičkega g. Štefan Kuzek-a, kateri ima sam 150 hektolitrov vina na prodaj.

Uzorna pivnica,

prvo hrvatsko dioničko društvo za proizvodjanje šampanjca i promet domačih vina u Zagrebu.

Društvo stoji pod nadzorstvom visok. kralj. zemlj. vlade ter jamči za naravnost proizvoda, katerega stavi v promet.

Hrvatsko belo namizno vino iz raznih let.

Črna vina: Portugijska in Burgundska.

Rudeče vino: Brodski šljer.

Finejša namizna vina v buteljkah: Graševina (Riesling) l. 1886, Graševina-kabinet (Cabinet-Riesling) l. 1867, Traminca l. 1890 (iz kleti zagrebskega nadškofijstva), Burgundski-kabinet (Burgunder-Cabinet), najboljšo zdravilno vino, leta 1890, in Samotok (Strohwein).

Šampanjec: Carte blanche, Metropole, Ekstra dry.

Hrvatske specialitete: Slivovic v čutorah.

Na zahtevanje uzorci gratis in franko.

Naslov: Uzorna pivnica, Zagreb.

Vina v buteljkah iz naše zaloge točijo tudi: g. Damisch, kavarna v Rudolfovem, g. Al. Pintar, gostilna Pri lipi in g. Josip Zure (pri Štemburji) v Kandiji pri Rudolfovem. (199-2)

Med. univ.

(201—2)

Dr. Matija Hočevar

se je naselil v **Kostanjevici** kot zdravnik
ter ordinira od **10. avgusta naprej**
v **Kuntaričevi hiši I. nadstropje.**

Več mizarских pomočnikov,

vajenih stavbenega dela, sprejme se v trajno delo takoj pri
Filipu Lazar, mizarški mojster v Jesenicah Gorenjsko. (189—2)

Spreten deček

ki ima veselje do pekovskega obrta, sprejme v pouk po do-
govoru takoj Anton Kummer pek v Kranju. (191—2)

Naznanjam, da imam v zalogi vedno frišno in trpežno blago vsake vrste za častite gospode duhovnike.

Tudi slav. p. n. občinstvu naznanjam, da imam v zalogi vsake vrste moderne šofe ter tudi nepremočljiv tirolski loden za haviloke. Tudi imam narejena haviloke vsake velikosti za gospode in dečke po nizki ceni.

Dijakom znižane cene!

JAKOB MIKOLIČ,
— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

priporoča se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko spadajoče delo natančno po meri.

Priporočam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako naročilo v največjo zadovoljnost prečastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico, v kateri delajo najboljše delavske moči; zato se jamči za elegantno, lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka v moji delavnici narejena obleka lepo prilega.

